

Nr 241.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt; given Stockholms slott den 5 maj 1916.

Under återopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att antaga bilagda förslag till förordning om krigskonjunkturskatt.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all Kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

Förslag
till
Förordning
om krigskonjunkturskatt.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

För vinst, uppkommen genom det av nuvarande krigstillstånd framkallade läget, skall på grund av taxering under år 1916 och följande år, i den mån vinsten icke blivit genom taxering år 1915 enligt förordningen om krigskonjunkturskatt den 11 juni 1915 beskattad, till staten erläggas krigskonjunkturskatt enligt bestämmelserna i denna förordning.

2 §.

Med vinst, som i 1 § sägs, förstås av krigstillståndet föranledd ökning uti

a) inkomst, som avses i 7 § 3:o b), c) och d) förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt; samt

b) sådan under nämnda 7 § 3:o a) hänförlig inkomst, som på grund av anställning inom rörelse eller yrke, varom i samma § 3:o b) förmåles, till följd av genom krigsläget ökad vinst för arbetsgivaren eller ökad omfattning av rörelsen eller yrket tillgodokommer någon såsom tantième, lönetillägg, gratifikation eller under vilken annan form som helst.

Inkomst, varom i b) sägs, kallas i denna förordning tantième.

3 §.

För skattskyldighet förutsättes:

a) att den skattskyldige för året taxerats till inkomst- och förmögenhetsskatt för ett taxerat belopp av minst 8,000 kronor;

b) att däri ingående inkomst av det slag, som i 2 § sägs, överstiger det belopp, vartill motsvarande inkomst blivit vid taxeringarna till inkomst- och förmögenhetsskatt någotdera av åren 1913 och 1914 högst beräknad; samt

c) att därjämte, vad angår inländskt aktiebolag och solidariskt bankbolag, bolagets för året till inkomstskatt taxerade inkomst överstiger dels 5 procent av bolagets kapital, sådant det vid årets taxering beräknats, dels ock, beräknad i procent av kapitalet (inkomstprocenten), den vid taxeringarna någotdera av åren 1913 och 1914 uträknade högsta inkomstprocenten.

4 §.

För taxering till krigskonjunkturskatt beräknas inkomst av varje inkomstkälla för sig och till det belopp, varmed den vid stadgad deklaration om inkomst och förmögenhet bör angivas under litt. C och D i deklarationsformuläret, dock att inkomst under C I beräknas allenast till den del, som utgör tantième.

Vid taxeringen skall hänsyn tagas till särskilda, under nyssberörda litt. icke gjorda avdrag för värdeminskning, så vitt de beröra hithörande inkomst, men däremot icke till de i deklarationsformuläret omförmälda allmänna avdragen i vidare mån än att från inkomst, som uppstått på grund av det genom krigstillståndet framkallade läget, avdrag får ske för förlust, som uppkommit å annat företag för utnyttjande av samma läge.

Därest icke kan utrönas, med vilket belopp inkomst, som här avses, ingår i det till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet, skall nämnda inkomst upptagas till det belopp, som den med ledning av den skattskyldiges deklaration och andra handlingar kan beräknas hava utgjort.

Om skyldighet att avgiva särskilda deklarationer och uppgifter till ledning vid beskattningen av krigskonjunkturvinst i form av tantième stadgas i 21 §.

5 §.

Har någon vid beräkning av deklarerad inkomst avdragit driftkostnad, som icke är att hänföra till verklig sådan eller icke står i rimligt förhållande till rörelsens omfattning, eller eljest avdragit kostnad, som uppenbarligen saknar samband med inkomstens förvärvande, skall krigskonjunkturskatt i förekommande fall utgå, även om berörda avdrag för-
anlett, att taxering för inkomst- och förmögenhetsskatt icke skett till sådant belopp, som i 3 § förutsättes, och skall beräkning, varom i 4 § sägs, verkställas utan hänsyn till sådant avdrag.

Har i fall, varom nu är sagt, avdraget belopp tillgodokommit annan såsom inkomst, utan att kunna beskattas på grund av bestämmelserna i 2 §, vare jämväl denne härför skattskyldig, därest de i 3 § stadgade förutsättningar för skattskyldighet eljest föreligga.

6 §.

Det belopp, varmed vid årets taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt inberäknad inkomst av det slag, som i 2 § och 5 § andra stycket sägs, överstiger motsvarande vid taxeringarna någotdera av åren 1913 och 1914 högst beräknade inkomst, kallas i denna förordning *matematisk merinkomst*.

Den del därav, som har sin grund i det genom krigstillståndet framkallade läget, benämnes *beskattningsbar merinkomst*.

7 §.

Om summan av skattskyldigs beskattningsbara merinkomster av samtliga inkomstkällor icke uppgår till 2,000 kronor, äger taxering icke rum.

Slutar nämnda summa icke å jämna hundratal kronor, avrundas densamma vid taxeringen till närmast lägre fulla hundratal kronor.

8 §.

Krigskonjunkturskatt beräknas enligt denna

Tariff.

Beskattningsbar merinkomst. Kronor.	Procenttal.	Skattebelopp. Kronor.	Ökning för varje fullt hundratal kronor, som faller mellan de i kol. 1 angivna inkomst- beloppen. Kronor.
2,000	12	240	13
20,000	13	2,600	15
40,000	14	5,600	16
80,000	15	12,000	17
160,000	16	25,600	19
240,000	17	40,800	21
320,000	—	—	—

För merinkomst, som uppgår till 320,000 kronor eller därutöver, utgör skatten 18 kronor för varje fulla 100 kronor.

9 §.

Om på grund av efterbeskattning för något av åren 1913 och 1914 skattskyldig påförts särskild inkomst- och förmögenhetsskatt, skall vid be-

räkningen av den matematiska merinkomsten så anses, som hade det efterbeskattade beloppet blivit i vanlig ordning till beskattning upptaget.

10 §.

Är fråga om äkta makar, som var för sig taxerats till inkomst- och förmögenhetsskatt, skall till grund för inkomstberäkning i varje fall läggas makarnas sammanräknade inkomst. Skola båda makarna erlægga krigskonjunkturskatt, skall följaktligen skatten beräknas å makarnas sammanlagda beskattningsbara merinkomst, men till utgörande fördelas mellan makarna i förhållande till varderas särskilda beskattningsbara merinkomst.

11 §.

Har skattskyldig icke under någotdera av åren 1913 och 1914 varit till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerad för inkomst, varom i 2 § sägs, anses den under löpande året taxerade inkomsten av ifrågavarande slag i sin helhet såsom matematisk merinkomst.

12 §.

Krigskonjunkturskatten uppbäres vid särskild uppbördsstämma enligt de närmare bestämmelser, som av Konungen meddelas.

13 §.

Skattskyldig taxeras till krigskonjunkturskatt å den ort, där han under året taxerats till inkomst- och förmögenhetsskatt.

14 §.

Bestämmelserna i 24 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt skola äga tillämpning även i fråga om krigskonjunkturskatt.

15 §.

Taxering enligt denna förordning äger rum år 1916 och sedermera årligen till och med året efter det, under vilket genom nådig kungörelse tillkännagivits, att krigstillståndet skall anses hava upphört.

Taxeringen verkställes av en särskild nämnd, kallad krigskonjunkturskattenämnd.

Sådan nämnd utses för varje län och för Stockholms stad av Konungens befallningshavande och skall bestå av minst 4 högst 8 ledamöter. Konungens befallningshavande utser jämväl suppleanter till antal, motsvarande minst hälften av antalet ordinarie ledamöter. Såväl ordinarie ledamöter som suppleanter utses till minst halva antalet för län bland ledamöterna eller suppleanterna i länets prövningsnämnd och för Stockholms stad bland ledamöterna eller suppleanterna i stadens prövningsnämnd.

Krigskonjunkturskattenämnden sammanträder för län i residensstaden och för Stockholms stad i Stockholm å tid, som utsättes av Konungens befallningshavande och bestämmes så, att nämndens arbeten må vara avslutade i länen före den 1 december och i Stockholm före årets slut. Om tid och ställe för nämndens sammanträde utfärdar Konungens befallningshavande senast den 15 juli allmän kungörelse samt underrättar i god tid dem, som blivit utsedda till ledamöter i nämnden.

Berörda kungörelse skall jämväl innehålla erinran till vederbörande om den i 21 § stadgade skyldighet att avlämna deklaration och uppgifter till ledning vid taxering av tantième samt om påföljden för uraktlåtenhet därutinnan, och skall kungörelsen införas i ortstidningar, som av Konungens befallningshavande bestämmas.

Möter för ledamot i nämnden hinder att tillstådeskomma, bör anmälan därom ofördröjligen ingivas till Konungens befallningshavande, som därefter inkallar vederbörande suppleant.

Den, som blivit utsedd till ledamot i nämnden eller inkallad i stället för ordinarie ledamot, men utan vederbörligen anmält förfall icke in finner sig vid nämndens sammankomst, skall böta tjugufem kronor.

16 §.

Konungens befallningshavande åligger att, på grund av de till taxeringarna för inkomst- och förmögenhetsskatt hörande handlingar och de i 21 § omförmälda särskilda deklarationer och uppgifter, till ledning för krigskonjunkturskattenämndens arbete upprätta en längd över de i länet med hänsyn till matematisk merinkomst ifrågakommande skattskyldiga.

I denna längd, som kallas krigskonjunkturskattelängd och för vilken formulär fastställs av Konungen, upptagas för varje skattskyldig hans namn, för året till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerat belopp, åren 1913 och 1914 samt löpande året till sådan skatt taxerad inkomst, särskilt för varje inkomstkälla, av sådant slag som avses i 2 §, matematisk mer-

inkomst såväl särskilt för varje inkomstkälla som till sammanlagt belopp samt uträknad skatt. För inländskt aktiebolag och solidariskt bankbolag angivas därjämte bolagets kapital och inkomstprocent enligt taxeringarna såväl det löpande året som åren 1913 och 1914. Härutöver skola i längden antecknas kända särskilda förhållanden, som kunna inverka på taxeringen.

17 §.

Så snart krigskonjunkturskattelängden i enlighet med 16 § upprättats, skall genom Konungens befallningshavandes försorg till en var i den samma upptagen skattskyldig översändas utdrag av längden, i vad honom angår, och skall därvid underrättelse tillika lämnas om tiden för krigskonjunkturskattenämndens sammanträde samt om vad skattskyldig, enligt vad här nedan sägs, har att iakttaga, därest han anser den beskattningsbara merinkomsten böra upptagas till annat belopp än den matematiska merinkomsten.

Underrättelse, varom nu är sagt, skall genom Konungens befallningshavandes försorg i rekommenderat brev med allmänna posten kostnadsfritt tillsändas den skattskyldige under hans i senast avlämnade deklaration uppgivna adress, där ej annan adress senare blivit av honom uppgiven, och skall sådant brev vara till posten avlämnat sist en månad före nämndens sammanträde.

Förmenar skattskyldig, att den matematiska merinkomsten i sin helhet eller till någon del icke har sin grund i det genom krigstillståndet framkallade läget, äger han att sist å fjortonde dagen före krigskonjunkturskattenämndens sammanträde till Konungens befallningshavande inkomma med till nämnden ställda erinringar jämte den utredning i ärendet han vill åberopa.

18 §.

Vid krigskonjunkturskattenämndens sammanträde skola av Konungens befallningshavande tillhandahållas ej mindre krigskonjunkturskattelängden och de framställningar, som med anledning av denna inkommit från skattskyldiga, än även de deklarationer, uppgifter, taxeringslängder, angivande jämväl av prövningsnämnden beslutade ändringar, samt övriga handlingar, som för taxeringens verkställande må erfordras.

Om och i den mån av föreliggande handlingar framgår eller eljest är för nämnden känt, att den matematiska merinkomsten uppstått

på grund av omständigheter, vilka icke stå i samband med det av krigstillståndet framkallade läget, äger taxering till krigskonjunkturskatt icke rum.

19 §.

Har skattskyldig under år 1913 eller år 1914 varit till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerad å ort inom annat län än det, inom vilket han skall taxeras till krigskonjunkturskatt, eller har skattskyldig förut blivit till krigskonjunkturskatt taxerad i annat län än det, inom vilket han skall det löpande året till sådan skatt taxeras, åligger det Konungens vederbörande befallningshavande att, då framställning därom göres, till Konungens befallningshavande i det län, där taxering skall ske, översända för taxeringen erforderliga deklarationer, utdrag av taxeringslängderna och krigskonjunkturskattelängden samt övriga handlingar angående den skattskyldiges taxering.

20 §.

Vid krigskonjunkturskattenämndens sammanträde föres protokoll angående de ärenden, där sådant erfordras, börande protokollet justeras inför nämnden och justeringen bestyrkas genom å protokollet tecknat intyg av två ledamöter. Kan justeringen ej ske vid nämndens sammanträde, må densamma äga rum senast åtta dagar därefter inför ordföranden och två av nämnden därtill utsedda ledamöter i närvaro jämväl av kronans ombud.

Nämndens beslut i fråga om den beskattningsbara merinkomsten och uträknad skatt antecknas för varje skattskyldig i härför avsedda kolumner i krigskonjunkturskattelängden.

Sedan taxeringen avslutats, underskrives längden av nämndens ordförande och minst två ledamöter.

Anteckningarna i längden verkställas och protokollet föres av den eller de personer, som Konungens befallningshavande därtill förordnat.

Protokollsföraren hos nämnden åligger att ofördröjligen, efter det protokollet justerats, till skattskyldig, vilkens till ledning vid egen taxering avlämnade uppgifter och erinringar icke blivit vid taxeringen följda eller för vilken det taxerade beloppet satts högre än den matematiska merinkomsten eller vilken blivit taxerad, ehuru han icke varit av Konungens befallningshavande i längden upptagen, i rekommenderat brev översända med besvärshänvisning försett utdrag av protokollet, i vad honom rör.

21 §.

1 mom. Skattskyldig, som för året taxerats till inkomst- och förmögenhetsskatt för ett taxerat belopp av minst 8,000 kronor och därvid beskattats för tantième, skall avgiva särskild deklaration om tantième.

Denna deklaration skall före den 15 september avlämnas till Konungens befallningshavande i det län, där taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt ägt rum, och, avfattad enligt vid denna förordning fogat formulär, upptaga, särskilt för varje inkomstkälla, skattskyldigs under litt C I i det allmänna deklaraionsformuläret uppgivna inkomster med angivande av däri ingående tantième, beloppen av vid 1913 och 1914 års taxeringar till inkomst- och förmögenhetsskatt beskattad tantième samt de grunder, efter vilka tantième i varje fall utgått.

2 mom. Det åligger arbetsgivare, som i 2 § b) avses, att för varje hos honom anställd person, till vilken tantième utgått till belopp av 1,000 kronor eller däröver, till den myndighet och inom den tid, som ovan föreskrivits i fråga om särskild deklaration av den skattskyldige, avlämna skriftlig uppgift å beloppet av tantiëmen och grunderna för dess beräknande.

3 mom. Därjämte åligger det skattskyldig att på anmaning av Konungens befallningshavande och inom i anmaningen förelagd tid meddela upplysningar till ledning för taxeringen till krigskonjunkturskatt, såvitt honom rör, en var i övrigt obetaget att meddela upplysningar, som kunna tjäna till ledning vid hans taxering; och skall i fråga om sådan anmaning, vad i 15 § 1 mom. förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering stadgas om anmaning, som utfärdas av kronans ombud hos prövningsnämnd, äga motsvarande tillämpning.

4 mom. Varder deklaration, som i denna § omförmäles, ej i föreskriven tid avlämnad, vare den skattskyldige förlustig rätten att överklaga taxering, för vilken deklarationen skolat ligga till grund.

Vid underlåtenhet i fråga om arbetsgivares i 2 mom. stadgade uppgiftsplikt böte den försumlige tjugufem kronor.

Hörsammas icke anmaning, varom i 3 mom. är sagt, förloras rätten att överklaga taxeringen, och vare därjämte den anmanade förfallen till böter, svarande mot en tiondedel av den krigskonjunkturskatt, som påföres den skattskyldige.

Visas giltig ursäkt för underlåtenhet i fråga om deklaraions- och uppgiftsskyldighet enligt denna §, äger stadgad påföljd icke rum.

Har någon i meddelad deklaration, annan uppgift eller upplysning mot bättre vetande uteslutit eller till för lågt belopp upptagit inkomst,

vare påföljd som i 20 § förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering sägs.

5 mom. I fråga om skyldighet att för annans räkning avgiva deklaration, uppgift eller upplysning enligt denna förordning gäller vad i 9 § förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering för motsvarande fall är stadgat.

22 §.

Till ersättande av kostnaderna för det förberedande arbete för taxering till krigskonjunkturskatt, som skall genom Konungens befallningshavandes försorg utföras, samt övriga av taxeringsarbetet föranledda kostnader har krigskonjunkturskattenämnden att efter förslag av Konungens befallningshavande anvisa erforderliga medel.

Å nämndens sammanträdesort icke bosatta ledamöter äga åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning såsom för ledamot i prövningsnämnd är stadgat.

Här omförmälda ersättningar ävensom gottgörelse, motsvarande landskamrerares tjänstgöringspenningar, till den, vilken i anledning av landskamrerare för arbete med krigskonjunkturskattetaxeringen beviljad ledighet från vissa tjänstegöromål förordnas att samma göromål förrätta, avföras å anslaget till kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet.

23 §.

Inom femton dagar efter krigskonjunkturskattenämndens sista sammanträde skola, utom vad Stockholms stad angår, utdrag av krigskonjunkturskattelängden, summerade i avseende å den av nämnden uträknade skatten, översändas till vederbörande häradsskrivare och magistrat för debiterings verkställande.

Efter slutad debitering av skatten åligger det häradsskrivaren och magistraten att till Konungens befallningshavande återställa utdragen.

Krigskonjunkturskattelängden skall biläggas kronoräkenskaperna för året.

24 §.

Över krigskonjunkturskattenämnds beslut må besvär anföras av kronans ombud, så ock av vederbörande skattskyldig, därest han ej, enligt bestämmelserna i 21 §, förlorat rätten därtill, och skall den omständig-

heten, att skattskyldig ej gjort sådan framställning, som i 17 § omnämas, icke utgöra hinder för besvärens upptagande till prövning.

Besvären skola, ställda till kammarrätten, ingivas till Konungens befallningshavande i det län, där taxeringen skett, före klockan tolv på sista helgfria dagen i mars månad året efter det, då taxeringen ägt rum, vid påföljd att besvären eljest icke varda upptagna till prövning.

Sedan vid inkomna besvär blivit fogade utdrag av krigskonjunkturskattelängden och av taxeringslängderna, såvitt den överklagade taxeringen angår, samt förklaring över besvären infordrats från vederbörande, insänder Konungens befallningshavande skyndsamt till kammarrätten samtliga handlingar med de upplysningar och erinringar, som besvären anses påkalla.

Så snart ovan stadgade besvärstid gått till ända, översänder Konungens befallningshavande till kammarrätten förteckning å anförda besvär.

25 §.

Därest efter anförda besvär över prövningsnämnds eller kammarrättens beslut taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt ändras eller bliver någon åsatt för år, då taxering till krigskonjunkturskatt ägt rum, skall samtidigt vidtagas den ändring i taxeringen till krigskonjunkturskatt eller verkställas den taxering till sådan skatt, som därav må föranledas.

Det åligger Konungens befallningshavande att vid insändande till kammarrätten av besvär rörande taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt i förekommande fall foga utdrag av krigskonjunkturskattelängden.

26 §.

Om någon på grund av efterbeskattning påföres särskild inkomst- och förmögenhetsskatt, skall, om efterbeskattningen därtill föranleder, krigskonjunkturskatt särskilt påföras honom till behörigt belopp.

Sådan skattepåföring sker i sammanhang med efterbeskattningen till inkomst- och förmögenhetsskatt och verkställs av samma myndighet.

Om klagan över sådan skattepåföring gäller vad som stadgas om överklagande av taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Har någon i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning vid taxering till krigskonjunkturskatt, lämnat oriktigt meddelande, eller har uppgiftspliktig underlåtit avlämna uppgift eller infordrad upplysning, och har därav föranletts, att krigskonjunkturskatt icke blivit påförd eller blivit påförd till för lågt belopp, skall, då sådant kommer till vederbörandes kännedom, särskild krigskonjunkturskatt genom taxering påföras den skattskyldige till belopp, som genom berörda förfarande undandragits.

Sådan efterbeskattning må icke ske senare än fem år efter det år, då taxering rätteligen bort ske, och verkställas under år, då krigskonjunkturskattenämnd finnes tillsatt, av denna, men eljest av vederbörande prövningsnämnd.

Då efterbeskattning till krigskonjunkturskatt verkställas av krigskonjunkturskattenämnd, antecknas densamma i den allmänna krigskonjunkturskattelängden, men i andra fall sker anteckning om efterbeskattningen i särskild krigskonjunkturskattelängd, som bilägges inkomstlängden.

Har den skattskyldige avlidit, gäller i fråga om påföring av krigskonjunkturskatt enligt denna §, vad i 22 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt för motsvarande fall stadgas.

27 §.

Bestämmelserna i 23 § 1 och 3 mom., 43, 44, 48, 51, 52, 53, 56, 57, 58 §§, 59 § 2 mom. samt 60 och 61 §§ förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering skola i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om taxering till krigskonjunkturskatt, och skall det åligga kronans ombud att i varje i krigskonjunkturskattenämndens protokoll omförmält mål låta sin mening och skälen därför till protokollet antecknas.

28 §.

Darest kammarrätten vid prövning av anmärkning, som framställts av dess revisionsavdelning, finner att krigskonjunkturskatt till följd av skrivfel, felaktig uträkning eller förbiseende icke påförts eller påförts till lägre belopp än som vederbort, äger kammarrätten, efter vederbörandes hörande, vidtaga erforderlig rättelse i skattepåföringen; skolande till ledning vid här omförmälda granskning samtliga till grund för taxering enligt denna förordning liggande deklarations- och andra handlingar, vilka icke bilagts anförda besvär, i förseglade konvolut åtfölja kronoräkenskaperna vid deras insändande till kammarrätten.

29 §.

Sammandrag av krigskonjunkturskattelängderna, angivande för varje fögderi och stad påford krigskonjunkturskatt, skall i enlighet med formulär, som fastställas av statskontoret, genom Konungens befallningshavandes försorg upprättas och till statskontoret insändas senast den 31 december, dock att för Stockholm därmed må anstå till slutet av februari påföljande år.

Så snart de till statskontoret inkomna sammandragen hunnit därstädes granskas, skall ett generalsammandrag för hela riket inom statskontoret upprättas samt genom detta verks försorg utgivas från trycket och utdelas med allmänna tidningarna.

30 §.

Krigskonjunkturskatten redovisas såsom inkomst i kronoräkenskaperna för det år, under vilket taxeringen därtill ägt rum.

31 §.

Har någon enligt denna eller förut gällande förordning taxerats till krigskonjunkturskatt för inkomst, för vilken han även i annat land påförts skatt av motsvarande slag, må han hos Konungen söka skälig nedsättning i den honom här i riket påförda krigskonjunkturskatten, och må, under förutsättning av motsvarande eftergift i det andra landet, Konungen efter vederbörandes hörande medgiva den nedsättning, som kan finnas av rättvisa och billighet påkallad.

32 §.

Har skattskyldig ordnat sin bokföring på sådant sätt, att vinst, varom i denna förordning är fråga, redovisas senare, än i allmänhet äger rum, och har därav föranletts, att vinst, som uppkommit före utgången av det år, varunder, jämlikt 15 §, krigstillståndet skall anses hava upphört, blivit undandragen taxering enligt denna förordning, skall sådan vinst ändock vara underkastad beskattning enligt här ovan stadgade grunder för skattskyldighet.

De särskilda bestämmelser, som härutinnan erfordras, utfärdas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Genom densamma upphäves förordningen om krigskonjunkturskatt den 11 juni 1915.

Deklaration om tantième för krigskonjunkturskattetaxeringen år 191...

Fullständiga för- och tillnamn:

Titel:

Mantalsskrivningsort för innevarande år:

Län: Stad: Rote:

Socken, köping: Församling (i stad)

By, gård, hemman och n:r Kvarter: n:r

med adressnummer:

	kronor	öre
Den av mig till årets taxering för inkomst- och förmögenhetsskatt under C I i deklarationsformuläret deklarerade inkomst utgjorde		
och fördelas på följande sätt (här angivas de särskilda inkomstkällorna och beloppet för varje inkomstkälla)		
Summa		
I denna summa ingår tantième med följande belopp (specificerade för varje inkomstkälla)		
Summa		

Särskilda upplysningar:

(Här lämnas de övriga upplysningar, som deklaranter kan önska meddela till ledning för bedömning, huruvida och i vad mån till krigskonjunkturskatt skattskyldig krigsvinst ingår i det deklarerade tantiëbeloppet.)

Att samtliga i denna deklaration lämnade uppgifter blivit av mig efter bästa förstånd meddelade, bekräftas på heder och samvete:

..... den 191....

Namn:.....

Titel:

Postadress:.....

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 maj
1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten, anförde här-
efter:

Vid underdånig föredragning den 14 sistlidne januari av de till statsregleringen för år 1917 hörande frågor hemställde jag bland annat, att, på sätt statskontoret ifrågasatt, jämväl i 1917 års riksstat skulle upptagas inkomst genom krigskonjunkturskatt, avsedd att träffa under innevarande år intjänta krigskonjunkturvinster. På grundval av då förhandenvarande uppgifter rörande resultatet av 1915 års taxering till krigskonjunkturskatt och under antagande att kriget komme att räcka under en avsevärd del av detta år ansåg jag mig kunna beräkna, att utbytet av en krigskonjunkturskatt å 1916 års krigsvinster, uttagen efter de i gällande förordning om krigskonjunkturskatt den 11 juni 1915 fastställda grunder, skulle uppgå till åtminstone ett belopp av 4,500,000 kronor. I enlighet

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 1 saml. 216 häft. (Nr 241). 3

härmed behagade Eders Kungl. Maj:t bifalla, att i förslaget till riksstat för år 1917 finge bland statsinkomster av skatter upptagas krigskonjunkturskatt till nämnda belopp, 4,500,000 kronor.

Med hänsyn till att gällande förordning om krigskonjunkturskatt avser taxering allenast åren 1915 och 1916 erinrade jag vid samma tillfälle om behovet av ny förordning i ämnet, men förbehöll mig att få till Eders Kungl. Maj:ts prövning framlägga förslag härtill senare, då den av mig, på sätt jag omförmälde, igångsatta utredningen i frågan föreläge avslutad.

De av Kungl. Maj:ts befallningshavande avgivna yttranden rörande erfarenheterna från förra årets taxeringsarbete har jag funnit ådagalägga, att gällande förordning om krigskonjunkturskatt icke bör få förlängd giltighet i oförändrat skick. Det har sålunda visat sig, att i följd av förordningens begränsning av skatteobjektet till sådan inkomst av arbete, som avses i 7 § 3:o b), c) och d) förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, i många fall verkliga krigsvinster till betydande belopp kunnat undgå taxering, vadan viss i det följande angiven utsträckning av den objektiva skatteplikten synes påkallad med hänsyn till ej blott statens intresse utan även kravet på jämnhet i beskattningen. Vidare har det befunnits erforderligt, att syftet med denna skatt att i varje fall träffa konjunkturvinstens verkliga belopp blir tydligare framhävt i författningen, och har i samband därmed en förenkling av sättet för vinstens beräkning, då exakt uppgift om dess storlek saknas, ansetts ändamålsenlig. Beträffande själva taxeringsförfarandet har yppats visst missförstånd i fråga om skillnaden till syfte och betydelse mellan de förberedande åtgärder för taxeringen, som åligga Kungl. Maj:ts befallningshavande, och själva taxeringen, som utföres av krigskonjunkturskattenämnden. Ett klagörande härav torde ock vara behövt.

Till bedömande i detta sammanhang hava jämväl förelegat till Kungl. Maj:t inkomma framställningar dels den 16 oktober 1915 från Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län om särskild ersättning åt kronans ombud hos samma års krigskonjunkturskattenämnd, och dels den 20 november 1915 från Sulitelma Aktiebolag angående åtgärder till förekommande av dubbelbeskattning genom taxering till krigskonjunkturskatt på en gång i Sverige och Norge. Dessa framställningar hava varit remitterade, den förra till statskontoret och den senare till kammarrätten.

Med hänsyn till ovan av mig antydda och andra jämväl beaktansvärda hänseenden, i vilka behovet av ändrade eller förtydligade bestämmelser framträtt, har jag funnit ändamålet betinga en genomgående överarbetning av den nuvarande författningen och framläggande av ett fullständigt förslag till ny förordning om krigskonjunkturskatt.

I enlighet därmed har jag låtit särskilda sakkunniga, landskamrerna O. Landén och E. Ahlner, utarbete ett förslag till ny förordning i ämnet med tillhörande motiv, vilka senare lämpligen torde få såsom bilaga I fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende. De sakkunnigas förslag har sedermera underkastats granskning av kammarrätten, och får jag, sedan detta ämbetsverk den 29 sistlidne april inkommit med anbefallt utlåtande, därvid kammarrätten överlämnat ett efter angivna grunder i vissa delar omarbetat författningsförslag, härmed underställa ärendet Eders Kungl. Maj:ts prövning.

I avseende å beskattningens objektiva omfattning har jag icke funnit anledning gå utöver den principiella gräns, jag redan vid denna frågas behandling i statsrådet förra året angav genom att inskränka skattskyldigheten till sådana inkomstgrupper, »beträffande vilka man kan förutsätta, att de särskilda konjunkturerna väsentligen kunnat göra sig gällande till åstadkommande av höjda vinster», och torde det därför tillåtas mig att beträffande de närmare skälen för min ståndpunkt härutinnan få allenast åberopa vad jag anförde vid framläggandet för Eders Kungl. Maj:t av förslaget till nuvarande förordning i ämnet.

Den utvidgning av skatteobjektet som, på sätt ovan antytts, funnits önskvärd, åsyftar ej heller någon avvikelse från nyssnämnda princip utan endast ett mera effektivt tillämpande av densamma inom den givna ramen. Den är föranledd närmast av det vid fjolårets krigskonjunkturskattetaxering, enligt vad ett flertal Kungl. Maj:ts befallningshavande i sina ovanberörda rapporter erinrat, konstaterade förhållandet, att ej sällan en uppkommen krigsvinst kunnat till avsevärd del undgå beskattning därigenom, att den skattskyldige disponerat betydande belopp av vinsten till gottgörelse åt funktionärer eller åt andra personer, som kanske blott skenbart lämnat någon motprestation i arbete. Kungl. Maj:ts befallningshavande hava närmast fäst sig vid de hithörande fall, då sådan gottgörelse har formen av tantième och således står i direkt förhållande till arbetsgivarens vinst. I förevarande avseende lär dock ej någon skillnad böra göras mellan tantième samt vanlig lön, gratifikation eller annan till beloppet fixerad ersättning. Om den större inkomsten för funktionären föranletts av ett för arbetsgivaren förmånligare vinstresultat och detta i sin ordning uppkommit till följd av krigskonjunkturerna, synes obestridligt, att den förre lika väl som den senare haft krigsvinst och, i full överensstämmelse med den ovan angivna grundprincipen, bör erlagga krigskonjunkturskatt därför. Enligt nuvarande bestämmelser, som icke omfatta inkomst av arbetsanställning, tjänst eller pension, har den förre emellertid gått fri från skatt, och har därjämte arbetsgivaren ägt obegrän-

sad avdragsrätt för sålunda utgivna gottgörelser. Endast i sådant fall att dylik såsom driftkostnad avdragen utgift ådagalagts vara skenbar eller icke stå i rimligt förhållande till rörelsens omfattning eller uppenbarligen saknat samband med arbetsgivarens inkomstförvärv, är enligt uttryckligt stadgande i 5 § avdragsrätt utesluten.

Från synpunkten av funktionärens rationella skatteplikt är det, enligt mitt förmenande, alldeles likgiltigt om anmärkt avdragsrätt finnes för arbetsgivaren eller icke. Den skattskyldighet för funktionären, som jag av omförmälda skäl funnit böra i den nya förordningen upptagas, är därför densamma i båda fallen. Endast i formellt hänseende har den skillnad funnits lämplig, att de så att säga normala fallen av funktionärs krigsvinst behandlats i sammanhang med de förutvarande skatteobjekten i 2 §, medan åter de till illojal driftkostnad hänförliga gjorts till föremål för särskilt stadgande i 5 §. För enkelhetens skull har all i 2 § omhandlad av arbetsgivaren lämnad gottgörelse erhållit gemensam beteckning av *tantième*, som således i denna författning tages i särskilt vidsträckt bemärkelse.

Kammarrätten har i sitt ovannämnda utlåtande, vilket torde få såsom bilaga II åtfölja detta protokoll, framhållit att, om stadgandet i 5 § finge kvarstå vid sidan av den nytillkomna tantièmebeskattningen, skulle i tillämpningen följa att, så snart ett fall av tantième vore hänförligt under 5 §, tantiëmen bleve beskattad både hos funktionären och arbetsgivaren, något som innebure obehörig dubbelbeskattning. På grund härav och enär 5 § överhuvud taget strede mot principen, att årets taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt skall vara bindande jämväl för taxeringen till krigskonjunkturskatt, samt vidare stadgandet vore av ringa praktiskt värde, har kammarrätten föreslagit, att 5 § i sin helhet måtte uteslutas i en blivande förordning.

Den föredragande ledamoten har däremot, enligt kammarrättens protokoll i ärendet, vilket jämväl synes böra såsom bilaga III närslutas förevarande statsrådsprotokoll, i avgiven reservation ansett 5 § böra bibehållas. I motiveringen härför har gjorts gällande, att den anmärkta dubbelbeskattningen vore försvarad såsom en ingalunda oberättigad straffbeskattning, samt att 5 § i sin helhet, utan hinder av de anförda principiella betänkligheterna, komme att för framtiden i högre grad än hittills fylla ett praktiskt syfte redan såsom ett preventiv mot de i 5 § avsedda missförhållandena. I överensstämmelse med reservantens mening, beträffande vars närmare motivering jag får hänvisa till kammarrättens protokoll, har jag, som redan angivits, ansett 5 § böra kvarstå, och har jag jämväl i fråga om bestäm-

melsernas om den utvidgade beskattningen innehåll och plats i förordningen i huvudsak följt av samme reservant lämnat förslag.

Vid avfattandet av sistnämnda bestämmelser, vilkas formulering såväl i kammarrättens som i reservantens förslag enligt min uppfattning gjorts alltför snäv, har det dock varit ett angeläget syfte att, till förekommande av deras kringgående, kunna inbegripa alla möjliga slag av verkliga eller mera skenbara ersättningar åt andra personer, vare sig verkliga funktionärer eller mera tillfälliga uppdragstagare. Svårigheten att uppvisa olika hithörande fall har ock nödvändiggjort införande av särskild deklarationsplikt för tantième i enlighet med fastställt formulär, och är förslag till sådant formulär, uppställt efter mönstret av det allmänna deklarationsformuläret, bifogat författningsförslaget.

Till komplettering av och kontroll å den skattskyldiges deklaration om åtnjuten tantième har föreslagits skyldighet för vederbörande arbetsgivare att lämna motsvarande uppgift om utdelad tantième till mera avsevärt belopp, 1,000 kronor eller däröver.

I syfte att stärka tillförlitligheten av de skattskyldigas enligt 17 § framställda erinringar mot Kungl. Maj:ts befallningshavandes förberedande uträkning av merinkomsten på grundval av föreliggande handlingar beträffande taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt, den *matematiska merinkomsten*, såsom den lämpligen kan betecknas till åtskillnad från den verkliga eller *beskattningsbara merinkomsten*, hade de sakkunniga förordat stadgande om skyldighet att avgiva åberopad utredning »på heder och samvete». Av skäl, som kammarrätten anförte mot en sådan anordning, har jag emellertid låtit frågan härom förfalla.

I fråga om det minimum i skatteförmåga, som måste förutsättas vid fastställande av grunderna för den subjektiva skattskyldigheten i avseende å en extra ordinär beskattning av förevarande art, ansåg jag vid framläggande av förslaget till gällande förordning böra uppställas bland annat villkoret om minst 15,000 kronors enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt taxerad inkomst. Denna siffra blev av riksdagen nedsatt till 10,000 kronor. I enlighet med vad vissa Kungl. Maj:ts befallningshavande och de sakkunniga föreslagit, lär gränsen kunna ytterligare nedflyttas. För att på samma gång vinna en önskad förenkling i förarbetet till taxeringen torde förevarande minimifordran kunna anknytas till det för nyssnämnda skatt taxerade beloppet, inkomst jämte förmögenhetsdel, vilket belopp, som bekant, är det i vederbörande taxeringslängd förefintliga. Det nedsatta gränstalet har ansetts böra sättas till 8,000 kronors taxerat belopp.

Enligt gällande förordning anses, under i övrigt givna förutsätt-

ningar, beskattningsbar merinkomst föreligga endast om inkomst av hithörande inkomstkälla överstiger medeltalet av motsvarande inkomster, sådana de beräknats vid taxeringarna till inkomst- och förmögenhetsskatt åren 1913 och 1914. Emot det principiellt riktiga i en medeltalsberäkning härutinnan lärers någon berättigad invändning icke kunna göras. Inskränkt, som den i förevarande fall av praktiska skäl måste vara, till allenast två år förlorar emellertid metoden väsentligt i rationellt värde. Lägges därtill att, såsom de sakkunniga i motiven framhållit, densamma i tillämpningen kan förete stötande ojämnheter, torde kunna sättas i fråga, om ej medeltalsberäkningen kunde slopas och jämförelsen inskränkas till ett visst år, enligt den skattskyldiges berättigade intresse det taxeringsår under en föregående period av normala konjunkturer, som haft att uppvisa den högsta hithörande inkomsten. Praktiska hänsyn begränsa härvid perioden till de två åren 1913 och 1914. I samband härmed bör givetvis medeltalsberäkningen bortfalla även i fråga om det särskilda för bolagen uppställda villkoret ifråga om inkomstprocenten. Genom den förändring jag i enlighet med berörda synpunkter ansett böra vidtagas vinnes även en rätt beaktansvärd lindring i taxeringsarbetet.

De förändringar i nuvarande 3 §, som således föreslås, hava biträfts jämväl av kammarrätten.

Minsta beskattningsbara merinkomst är enligt gällande förordning 1,000 kronor. Då det synes kunna presumeras, att så pass små merinkomster i regel sakna samband med krigskonjunkturerna, och då de fall, där sådant samband verkligen är förhanden, tydligen äro av så ringa betydelse i skatteväg, att taxeringsbesväret icke uppväges av skatteutbytet, lärers, på sätt föreslagits, förevarande minimum utan olägenhet kunna höjas till ett belopp av 2,000 kronor.

Den i gällande förordning stadgade progressiva skatteskalen lider av viss ojämnhet däruti, att olämpliga språng i stegringen förekomma vid övergången mellan vissa intervaller. Till undanröjande av denna olägenhet har jag låtit utarbeta en ny skala, ägnad att i tillämpningen åstadkomma en kontinuerlig progression av skatten för varje ökning av det taxerade beloppet. Någon skärpning av skattesatserna, såsom de sakkunniga ifrågasatt, har jag däremot icke velat föreslå.

Oaktat de åtgärder, som vidtagits till förenkling av taxeringsproceduren, följer av skattepliktens utsträckning i såväl subjektivt som objektivt avseende genom de omförmälda ändringarna i 2 och 3 §§ samt av det tillkomna arbetet med granskning av deklarationerna om tantième, att taxeringsbesväret i sin helhet kommer att väsentligt ökas. Härav betingas med nödvändighet en framflyttning av den tidpunkt, inom vilken näm-

dens arbete skall vara slutfört, och har detta i sin ordning haft till följd, att uppbörden av skatten icke vidare kan ske i samband med kronouppbörden. Ett särskilt uppbördsförfarande måste därför anordnas enligt de närmare bestämmelser, som i den mån de bliva erforderliga komma att av Kungl. Maj:t utfärdas.

Kammarrätten har funnit de i förslaget utmätta tiderna ej blott för taxeringens verkställande utan även och i synnerhet för den skattskyldiges rådrum vid erinringar till nämnden enligt 17 § vara otillräckliga. De sålunda uttryckta farhågorna torde dock, efter min uppfattning, även om sådant låtit sig göra utan åsidosättande av andra synpunkter, icke påkalla några ändrade föreskrifter.

Jämväl i fråga om de efter hithörande principer i de allmänna skattelagarna utarbetade nya bestämmelserna om efterbeskattning till krigskonjunkturskatt har kammarrätten uttalat vissa betänkligheter och satt i fråga, huruvida ej från praktiska synpunkter stadgandena om efterbeskattning överhuvud taget borde utgå. Det synes mig emellertid kunna antagas, att redan eventualiteten av efterbeskattning, även om fallen av praktisk tillämpning ej skulle bliva så talrika, kan komma att medverka till förekommande av oegentligheter vid uppgiftspliktens fullgörande, och har jag därför låtit 26 § kvarstå i författningsförslaget.

De sakkunniga hava påpekat, hurusom särskilt den omständigheten, att skattskyldig begagnar annat räkenskapsår än kalenderår, kan medföra, att krigsvinst, ehuru intjänad tillräckligt tidigt för att rätteligen bliva föremål för taxering ett visst år, kan komma att undgå beskattning däri-genom att påföljande året någon taxering till krigskonjunkturskatt icke vidare äger rum enligt förordningen därom. Till förekommande av sådan oegentlighet i angivna och andra därmed jämförliga fall har jag dels sökt giva 1 paragrafens principstadgande tillräckligt vid avfattning dels ock, i enlighet med kammarrättens förslag, upptagit ett uttryckligt stadgande om fortbestående skatteplikt, för vars realiserande det skulle tillkomma Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter (32 §).

Med anledning av Sulitelma Aktiebolags ovannämnda framställning har jag låtit i förslaget införa ett stadgande, som innesluter rätt att vid dubbelbeskattning genom taxering på en gång i Sverige och i annat land hos Konungen söka skälig nedsättning i den här i riket påförda skatten. Beviljandet bör dock enligt sakens natur förutsätta motsvarande eftergift i det andra landet. Då emellertid i motsvarande norska och danska författningar redan finnas bestämmelser, som synas inrymma befogenhet för vederbörande myndighet att tillmötesgå dylika anspråk, torde, såsom jäm-

väl av kammarrätten uttalats, förevarande angelägenhet bliva tillfredsställande ordnad på föreslaget sätt.

Över Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Malmöhus län ovan omförmälda skrivelse rörande särskild ersättning åt vederbörande kronoombud har jag såsom nämnt låtit inhämta statskontorets yttrande och, i likhet med statskontoret, som avgivit utlåtande den 20 december 1915, funnit ifrågasatt ersättning icke kunna lagligen medgivas, vadan jag icke kan tillstyrka nådigt bifall till framställningen. Av samma anledning har jag ej heller kunnat i förslaget intaga någon föreskrift, som skulle möjliggöra utanordnande av dylik ersättning.

Däremot har jag ansett påkallat, att i 22 § närmare fixeras den ersättning, som skall tillkomma vikarie för landskamrerare, som åtnjuter tjänstledighet för arbete med taxeringen till krigskonjunkturskatt.

Det av de sakkunniga utarbetade förslaget avsågs skola träda i kraft först år 1917. I motiven sättes dock i fråga, om ej åtminstone de huvudsakliga nyheterna borde vinna tillämpning redan i år och att i sådan händelse gällande förordning skulle i vidkommande hänseenden ändras. Kammarrätten har i denna fråga framhållit, att från skatteteknisk synpunkt något hinder ej syntes föreligga för de nya grundernas tillämpning redan vid årets taxering. För sådant fall har kammarrätten emellertid ansett den mest praktiska formen vara, att den nya förordningen i sin helhet trädde i kraft och att den gällande förordningen upphävdes. Det av kammarrätten överlämnade förslaget har också formulerats i förutsatt syfte av omedelbart ikraftträdande. En ledamot i kammarrätten har varit skiljaktig från beslutet, men de av denna ledamot framhållna betänkligheterna har jag icke funnit vara av beskaffenhet, att kammarrättens ståndpunkt bör övergivas. I detta sammanhang vill jag för övrigt framhålla, att enligt sakens natur alla praktiska skäl tala för, att de föreslagna förbättringarna må få göra sig gällande ju förr dess hellre, och får ej heller förbises statsintresset att redan 1915 års helt visst betydande krigsvinster bliva beskattade på det i vissa avseenden mera effektiva sätt, som det framlagda förslaget innesluter.

Då det ju icke kan förutses, när världskriget kommer att sluta, samt det torde få antagas, att krigskonjunkturerna i här fattad mening fortfarande även någon tid efter det fientligheterna upphört eller till och med efter det definitiva fredsslutet, avses förordningen skola gälla på tillsvidare obestämd tid eller till och med året efter det, då Kungl. Maj:t finner skäligt förklara, att krigstillståndet skall anses hava upphört.

I det föregående har jag angivit och i korthet motiverat de viktigare förändringar den nu av mig föreslagna förordningen innebär, jämförd med

den gällande. Härutöver hava givetvis vidtagits åtskilliga justeringar av mindre vikt eller av övervägande formell beskaffenhet, mestadels i enlighet med vad kammarrätten föreslagit. Anmärkas må att paragrafernas ordningsföljd bibehållits lika med nuvarande förordning, så långt paragrafföljden i denna räcker.

Härefter torde jag få övergå till frågan om den skatteinkomst genom krigskonjunkturskatt, som under förutsättning av den föreslagna förordningens antagande kan förväntas såsom resultat av nästkommande års taxering. Tydligt är att det belopp, som i statsverkspropositionen upptagits, eller 4,500,000 kronor kommer att vida överstigas. Härvid äro flera omständigheter att taga i betraktande. Nämnda beräkning var grundad på antagande av en betydligt kortare fortvaro av krigskonjunkturerna under innevarande år än som numera med stor sannolikhet kan förutses. Vidare komma de nya beskattningsgrunderna, särskilt sänkningen av minimigränsen för skatteförmågan och den nytillkomna tantiëmebeskattningen, att väsentligt öka antalet skattskyldiga och därmed skatteintäkten. Den verkan i motsatt riktning, som kan följa av medeltalsberäkningens avskaffande och av skattefrihetsgränsens höjning till 2,000 kronors merinkomst torde icke behöva tillmätas någon större betydelse. Däremot torde en blivande taxering av åtskilliga i följd av särskilt räakenskapsår efterliggande krigsvinster komma att giva ett ej så ringa tillskott.

Enligt föreliggande uppgifter rörande 1915 års taxering uppgick summan av enligt krigskonjunkturskattenämndernas beslut debiterad skatt till i runt tal 6,500,000 kronor. På hos kammarrätten anförda besvär äro beroende skattebelopp å tillhopa omkring 2,000,000 kronor. Även i sämsta fall utgör således skatteutbytet av de under år 1914 förvärvade krigsvinsterna 4,500,000 kronor. Då av detta års fem krigsmånader allenast de tre sista kunna anses hava i nämnvärd mån utmärkts av några utnyttjade krigskonjunkturer, skulle på varje av dessa månader belöpa 1,500,000 kronor. Även om nu 1916 års krigskonjunkturperiod endast beräknas till åtta månader, skulle redan en medelinkomst efter 1914 års mått inbringa 12,000,000 kronor. Tages så hänsyn dels till den sedan 1914 högst betydande utvecklingen av hithörande affärsliv och dels till nyssantydde med de nya beskattningsgrunderna sammanhängande förhållanden, lär det icke kunna anses i någon mån oberättigat att uppskatta 1917 års krigskonjunkturskatt till åtminstone 14,000,000 kronor.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst förslaget till förordning om krigskonjunkturskatt, sådant det lydde i sin slutliga av-

fattning, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga det upplästa förslaget.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlätas proposition i ärendet av den lydelse bilagan litt. till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

G. Hultman.

Bilaga I.

I den v. p. m., som av undertecknad Landén under nästl. februari månad avlämnats efter verkställd granskning av dels de rapporter, som av Konungens befallningshavande, envar för sitt län, avgivits angående den år 1915 företagna taxeringen till krigskonjunkturskatt, och dels krigskonjunkturskattenämndernas skattelängder, har framhållits, hurusom berörda granskning givit vid handen, att länsstyrelserna lika väl som kronans ombud och krigskonjunkturskattenämnderna i många län synts hava haft en oklar uppfattning om vad förordningen stadgar och avser i fråga om grunderna för den beskattningsbara merinkomstens beräkning, i det denna merinkomst på många håll ansetts ovillkorligen skola sättas lika med den matematiskt beräknade merinkomsten.

En sådan uppfattning står givetvis icke i överensstämmelse med nu gällande förordning om krigskonjunkturskatt, och det kan synas egendomligt, att förordningens avfattning kunnat giva anledning till sådant missförstånd. Då så emellertid skett, har det synts nödvändigt att i den nya förordningen tydligare än hittills framhålla vad man med krigskonjunkturskatten vill träffa, och skarpt utmärka skillnaden mellan *uträknad merinkomst* och *beskattningsbar merinkomst*.

Detta syfte har kommit till uttryck bland annat i den formulering, som i förslaget givits 1, 2, 6, 7 och 8 §§.

Vid avfattningen av 1 § har vidare åsyftats att giva densamma sådan lydelse, att krigskonjunkturskatten skulle komma att träffa även sådana krigsvinster, som, ehuru intjänta tillräckligt tidigt för att rätteligen vara föremål för beskattning enligt nu gällande förordning, dock skulle komma att undgå sådan, på grund av särskild anordning i bokföringsavseende, oftast genom användande av räkenskapsår, som ej sammanfaller med kalenderår, och på samma gång har avsikten också varit att giva förordningen tillräckligt lång giltighetstid framåt för att med beskattning träffa all i förordningens mening beskattningsbar vinst av det genom nuvarande krigstillstånd framkallade läget.

2 § åsyftar att närmare angiva skattens föremål.

I ovan omförmälda v. p. m. har meddelats, hurusom åtskilliga länsstyrelser framhållit, att med nuvarande lagstiftning i ämnet icke all krigsvinst göres till föremål för skatt, och exempel på sålunda fritagen krigsvinst har från flera håll anförts. Riktigheten av de framkomna erinringarna torde i flertalet fall icke kunna bestridas, men å andra sidan torde någon anledning icke föreligga att nu utvidga krigsvinstbegreppet att omfatta väsentligen andra inkomstgrupper än den nu gällande förordningen avser.

Emellertid hava, såsom i samma v. p. m. påpekats, omständigheter förekommit, som tyckas angiva, att skattens föremål i visst avseende uppfattats snävare än den nuvarande förordningen i själva verket avsett. Detta gäller i fråga om s. k. realisationsvinster, vilka på något håll synas ansetts uteslutna såsom icke utgörande i egentlig mening inkomst av arbete. För att förekomma sådant missförstånd hava orden »av arbete» uteslutits i paragrafens nu föreslagna lydelse.

Att, såsom också ifrågasatts, utsträcka skatteplikten till även sådana realisationsvinster, som eljest äro från beskattning undantagna, har visat sig skola medföra en alltför tyngande apparat utan att dock vara av skattens allmänna förutsättningar tillräckligt påkallat.

Från flerfaldiga håll har påpekats det oegentliga uti, att inkomst i form av tantième icke varit beskattningsbar enligt nu gällande förordning om krigskonjunkturskatt. Riktigheten av denna anmärkning lär ej kunna bestridas, och något talande skäl torde knappast kunna anföras till stöd för att av en eljest beskattningsbar vinst från skatt undantaga den del, som allt efter vinstens storlek tillfaller någon såsom tantième, ehuru tydligen billigheten fordrar, att denna del beskattas hos den, som uppbär densamma, och icke hos den, från vilken den utbetalas. Ett tillägg till 2 § har därför föreslagits, avseende beskattning av tantième.

3 § innefattar enligt förslaget reglerna för den subjektiva skattskyldigheten dels sådana, om vilkas förefintlighet upplysning hämtas ur löpande årets taxeringslängd för inkomst- och förmögenhetsskatttaxeringen, och dels sådana, som framgå efter jämförelse med inkomsttaxeringen för tidigare år.

Den bland förstnämnda förutsättningar hittills stadgade taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt för belopp, som, efter avdrag av däri ingående förmögenhetsdel, uppgår till minst 10,000 kronor, har på flera håll ansetts sätta gränsen för bögt, och yrkanden hava framkommit om det nu stadgade beloppets sänkande. Skäl för någon sänkning torde också föreligga.

En annan omständighet, som i detta sammanhang bör påpekas, är att då krigskonjunkturskattelängden, som ju är för vem som helst tillgänglig, innehåller upplysning om storleken av de skattskyldiges till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade belopp efter avdrag av däri ingående förmögenhetsdel, det genom jämförelse med den allmänna inkomsttaxeringslängden är lätt att uträkna befintlig förmögenhet för alla i krigskonjunkturskattelängden upptagna personer, varigenom deklarationssekretessen givetvis trädes för nära.

Av sistnämnda skäl har det synts lämpligt att låta skattskyldigheten till krigskonjunkturskatt betingas av det till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet utan avdrag av däri ingående förmögenhetsdel, och har det taxerade belopp, som skulle erfordras, i förslaget satts till 8,000 kronor.

Vad beträffar jämförelsen mellan inkomsten under krigsåret med inkomsten under tidigare år, sker denna enligt nu gällande förordning genom att jämföra förstnämnda inkomst med medeltalet av motsvarande inkomst sådan densamma beräknats vid taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt åren 1913 och 1914.

En sådan jämförelse har dock sina svaga punkter. Först och främst äro två år en allt för kort tid för att medeltalet av dessa två års inkomst skall kunna anses tillförlitligen angiva normalinkomstens storlek. Vidare torde kunna ifrågasättas, om över huvud taget jämförelse bör ske med normalinkomsten, ut-

räknad som ett medeltal av två eller flera års inkomst, och om icke riktigast vore att vid en så exceptionell skatt som krigskonjunkturskatten jämföra varje krigsårs inkomst med den högsta inkomst, som under normala förhållanden erhållits, varvid av hänsyn till taxeringsarbetets omfattning dock lär vara nödvändigt att inskränka jämförelsen till de två sista fredsåren, såsom i förslaget skett.

Häri genom har man också undgått en oegentlighet, som påpekats vidlåda de nuvarande bestämmelserna i ämnet, sådana de finnas meddelade i 3 och 11 §§, och som blivit belyst med följande exempel: A. och B. taxeras år 1915 vardera för inkomst av det slag, som avses i 2 §, till belopp av 25,000 kronor. År 1914 voro bägge taxerade för 10,000 kronors enahanda inkomst, men under år 1913 var endast A. taxerad och då för en inkomst av 1,000 kronor. Merinkomsten uträknas med ledning av bestämmelserna i den nuvarande 11 § för A. till 19,500 kronor och för B. till allenast 15,000 kronor.

4 § har undergått den förändring, som betingas av bestämmelserna om beskattning även av tantième, en beskattning, som icke torde kunna åstadkommas utan införande av ett särskilt därför avsett deklarations- och uppgiftssystem, som finnas närmare utfört i 21 §.

Utbytandet i början av paragrafens andra stycke av ordet »får» mot »skall» har skett för att på grund av vunnit erfarenhet tydligare utmärka stadgandets beskaffenhet av ovillkorligt påbud.

Det i 7 § stadgade minimum av 1,000 kronor för att merinkomstskatt skall påföras krigskonjunkturskatt har syntts för lågt med hänsyn till karaktären och anordnandet av denna skatt, och har detsamma därför i förslaget höjts till 2,000 kronor.

Den nuvarande skatteskalen, sådan den finnes angiven i 8 §, lider av betänkliga brister, såsom lätt faller i ögonen, om man t. ex. räknar ut skatten för merinkomster av 99,900 och 100,000 kronor. Den förra bliver 14,985 kronor och den senare 15,250 kronor, alltså en skatteökning av 265 kronor för en inkomstökning av 100 kronor. En sådan oegentlighet måste givetvis bortarbetas.

För att göra skatten för statsverket mera givande och med hänsyn till beskaffenheten av de vinster man här huvudsakligen vill träffa, har det också syntts möjligt att göra skattesatserna för de högsta inkomsterna avsevärt starkare än hittills.

Denna fråga tarvar dock ytterligare utredning, och torde vi längre fram få avgiva förslag till formulering av denna §.

Ändringen i 9 § har föranletts av medeltalsberäkningens slopande i 3 § och samma orsak har också föranlett förkortningen av 11 §.

I detta sammanhang har kommit under övervägande frågan om några särskilda bestämmelser kunde anses nödiga vid taxeringen av nybörjade företag, men ha sådana ej befunnits erforderliga. Då bestämmelserna om beskattningens föremål i förslaget blivit avsevärt förtydligade, torde kunna antagas för säkert, att ingen taxeringsmyndighet hädanefter skall utan vidare anse den uträknade merinkomsten böra i sin helhet tagas till beskattning, och att ingen sådan myndighet vid tveksamhet om den beskattningsbara vinstens storlek skall underlåta att för dess beräkning anställa erforderliga jämförelser med andra liknande, tidigare inkomstbeskattade företag, varvid särskilt i fråga om nybildade bolag ofta nog torde erbjudas jämförelse med inkomsten å samma företag, sådant det förut bedrivits under annan form.

Stadgandet i 12 §, att krigskonjunkturskatten i regel skall uppbäras i sammanhang med övriga för året debiterade kronoutskyldigheter förutsätter, att den i 15 § omförmälda krigskonjunkturskattenämnden avslutat sina arbeten inom där stadgad tid den 15 oktober. Det har emellertid klagats över att den sålunda för taxeringsarbetet tillmätta tiden varit allt för kort, men då arbetet år 1915 dock kunnat i stadgad tid utföras, och då arbetet för senare år givetvis bliver lättare genom att en del därav redan tidigare undangjorts, synes, med nu gällande bestämmelser i övrigt, giltig anledning till ändring i förevarande avseende ej föreligga. Annorlunda ställer sig dock saken med den avsevärda ökning i arbete, som måste bli en följd av skattepliktens utsträckning till inkomst i form av tantième och inkomstgränsens sänkande till 8,000 kronor. Under sådana förhållanden kan ej rimligen begäras, att allt förberedande arbete skall kunna medhinnas tidigare än fram i oktober månad, vadan med hänsyn till den tid, som måste förflyta mellan detta arbetes avslutande och krigskonjunkturskattenämndens sammanträde, nämndens arbete icke kan begäras vara avslutat tidigare än till den 1 december.

Uppbörden kan följaktligen ej ske i sammanhang med övriga kronoutskyldigheter utan först under nästkommande år, och har det syntes lämpligast att åt Kungl. Maj:t överlämna utfärdandet av de bestämmelser, som för debitering och uppbörd må finnas nödvändiga.

Till 15 § har gjorts tillägg, avseende att för allmänheten tillkännagiva den för beskattningen av tantième stadgade deklarations- och uppgiftsplikten.

16 § har ändrats i syfte att mera tydligt uttala, det innebörden av Konungens befallningshavandes förberedande arbete är att åstadkomma en längd över alla dem, som inom länet fylla de formella förutsättningarna för att ifrågakomma vid taxeringen till krigskonjunkturskatt. Det har nämligen med rätta framhållits, att vad som nu kallas Konungens befallningshavandes »förslag till de i länet ifrågakommande taxeringar för krigskonjunkturskatt» ingalunda är att anse som något förslag i den meningen, att efter Konungens befallningshavandes omdöme taxeringen borde utfalla på sätt detta »förslag» utvisar. Det hittills använda uttryckssättet har hos allmänheten framkallat den föreställningen att ett »förslag» från Konungens befallningshavandes sida verkligen förelegat, och det har ej varit till förmån för denna myndighets auktoritet, att dess »förslag» i så många, ofta nog i de flesta fall icke vunnit krigskonjunkturskattenämndens fastställelse.

Den sålunda gjorda ändringen i 16 § har medfört motsvarande ändring i 17 §.

I sistnämnda § har också ansetts böra inflyta en anvisning för den skattskyldige, som önskar, att den beskattningsbara merinkomsten skall bestämmas annorlunda än den uträknade merinkomsten utvisar, att låta sina i sådant avseende gjorda erinringar åtföljas av på heder och samvete avgiven utredning i ärendet och av de bevis han till stöd för sina påståenden vill åberopa.

Den i 18 § inrymda föreskriften om skyldighet för kronans ombud att till krigskonjunkturskattenämnden avgiva skriftliga yttranden över dit inkomna framställningar har med större fördel ansetts kunna ersättas med ett stadgande om skyldighet för kronans ombud att i de mål, som i nämndens protokoll omförmälas, låta till protokollet anteckna sin mening och skälen därför, men denna bestämmelse har ansetts lämpligare böra få sin plats i 27 §.

Andra stycket av 18 § torde i sin hittillsvarande lydelse avsett att ytterligare understryka krigskonjunkturskattenämndens rätt och skyldighet att i varje fall pröva om och i vad mån beskattningsbar krigsvinst för den skattskyldige verkligen förelegat. Det har dock förports, att stadgandet uppfattats helt annorlunda, så att man däri velat inlägga en skärpt fordran på bevisning från den skattskyldiges sida. För att tydligare utmärka stadgandets verkliga syfte har detsamma givits den ändrade lydelse, som förslaget visar.

I 20 § har tillagts ett stadgande i syfte att krigskonjunkturskattenämnden ej skall behöva hållas samlad för protokollsjustering, om svårighet någon gång skulle möta att genast få nämndens protokoll fullständigt uppsatt, en möjlighet som ju ökas genom det större antalet skattskyldige och genom bestämmelsen om antecknande i protokollet av kronoombudets mening i varje däri intaget mål.

Stadgandet i samma § att anteckning skall göras i längden allenast då nämnden frångår Konungens befallningshavandes »förslag», har ansetts böra för undvikande av missförstånd och för mera överskådlighet vid redovisningen utbytas mot en bestämmelse, att nämndens beslut angående varje särskild skattskyldig skall i därför avsedda kolumner i längden antecknas.

Då av skäl, som ovan anförts, uppbörden ej längre kan verkställas i sammanhang med övriga för året debiterade kronoutskylder, har till nödig kännedom för de skattskyldige, som kunna äga anledning till klagomål över krigskonjunkturskattenämndens beslut, i 20 § även stadgats skyldighet för nämndens protokollsförare att i sådana fall till den skattskyldige översända protokollsutdrag med besvärshänvisning. Till yttermera visso torde få antagas, att i de särskilda uppbördsföreskrifter, som komma att av Kungl. Maj:t utfärdas, även skall meddelas sådana stadganden om tid och sätt för debetsedlarnas utsändande, att alla skattskyldiga därigenom erhålla kännedom om dem påförd skatt i god tid före besvärstidens utgång, och att även å debetsedlarna meddelas anvisning om tid och sätt för anförande av besvär mot krigskonjunkturskattenämndens beslut.

I 21 § hava införts stadganden om deklarations- och uppgiftsplikt för att möjliggöra den i 2 § påbjudna beskattningen av inkomst i form av tantième, varjämte påföljder stadgats för försummelse härutinnan efter mönstret av motsvarande bestämmelser i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Formulär till deklaration, som i denna § avses, har också blivit uppgjort.

Till 22 §, som avser att motsvara 54 § i förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, har, till undanröjande av uppkommen ovisshet, ansetts nödigt foga ett tillägg motsvarande 8 och 9 mom. i sistnämnda § och innehållande föreskrift om ersättning till den, som i anledning av landskamrerare för arbetet med krigskonjunkturskattetaxeringen beviljad ledighet från vissa tjänstegöromål förordnas att samma göromål förrätta.

På grund av den vidsträcktare skattskyldigheten kunna krigskonjunkturskattenämndernas längder väntas öka i omfattning, och har därför tiden för expedierande av utdrag av desamma till häradsskrivare och magistrater för debiterings verkställande i 23 § utsträckts till femton dagar, då summering också bör vara medhunnen.

De i 26 § hittills meddelade stadgandena om efterbeskattning till krigskonjunkturskatt avse allenast de fall, då krigskonjunkturskatt skall påföras så att säga som komplement till efterbeskattning för inkomst- och förmögenhetsskatt.

Med nu gällande förordning om krigskonjunkturskatt har också behovet av stadganden om efterbeskattning till sådan skatt knappast påkallat vidare föreskrifter, men med den utsträckning beskattningens omfattning skulle få efter den nya förordningen och då skattepåföringen delvis kommer att byggas på skattskyldiges deklarationer, har det synts nödvändigt att meddela föreskrifter om efterbeskattning till krigskonjunkturskatt även i andra fall än sådana då efterbeskattning till inkomst- och förmögenhetsskatt därtill föranleder. Dessa föreskrifter finnas inlagda i 26 § och torde icke erfordra vidare motivering, hämtade som de huvudsakligen äro från gällande bestämmelser om efterbeskattning till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Tillägget till 27 § har motiverats vid 18 §.

Övriga i förslaget förekommande smärre avvikelser från ordalydelsen i nu gällande förordning hava i de flesta fall påkallats av de vidtagna viktigare ändringarna och torde liksom den tillagda 31 § ej tarva särskild motivering.

Vad slutligen angår de allmänna tillämpningsbestämmelserna i slutet av förordningen, torde möjligen kunna sägas, att dessa kunna helt undvaras eller åtminstone inskränkas till första stycket. Redan i 1 § stadgas ju att skatten skall erläggas från och med år 1917 och gälla all vinst, uppkommen genom det av närvarande krigstillstånd framkallade läget, i den mån densamma icke redan blivit enligt nu gällande förordning om krigskonjunkturskatt beskattad, och därmed kunde anses angivet när förordningen träder i tillämpning och hur länge den skall gälla. Att nu ändock föreslagits ytterligare föreskrift, att förordningen träder i kraft den 1 januari 1917 avser att fullt tydliggöra, att åtgärder enligt denna förordning skola vidtagas först från och med nämnda år, om också skatten för det året icke kan komma att erläggas förr än under år 1918. Även tiden till vilken förordningen skall gälla, har ansetts böra närmare bestämmas, men som någon tidpunkt för det närvarande krigstillståndets upphörande givetvis ej kan för närvarande fastslås och som delade meningar även efter inträdd fred kunna framkomma om rätta tiden för krigstillståndets upphörande, har det ansetts nödvändigt att till ledning härför bestämmelse varder av Konungen kungjord.

Såsom förut är antytt, kunna fall förekomma, då på grund av särskilda omständigheter enstaka skattskyldige utan att någon felaktighet från deras sida föreligger icke bliva till skatt upptagna det sista år, då allmän taxering till krigskonjunkturskatt äger rum. Det kan då möjligen finnas nödigt erhålla särskilda bestämmelser till utvärnande av vilka dessa skattskyldiga äro och huru länge sådana skattskyldiga ännu kunna vara till finnandes, och det är i dessa och liknande avseenden som bestämmelser i mån av behov skulle av Kungl. Maj:t meddelas.

Därest en förordning om krigskonjunkturskatt att gälla fr. o. m. 1917 utfärdas i huvudsaklig överensstämmelse med det av oss nu framlagda förslaget, vilket i flera avseenden innehåller avvikelser från nu gällande bestämmelser i ämnet, torde det kunna ifrågasättas, huruvida icke det huvudsakligen nya i förslaget borde komma till tillämpning redan år 1916 och motsvarande ändringar i nu gällande förordning om krigskonjunkturskatt förty vidtagas.

Förslag till sådana ändringar hava vi i frågans nuvarande läge ännu icke ansett oss böra uppgöra; och vi tillåta oss ifrågasätta, huruvida icke kammarrättens yttrande om lämpligheten av sådana ändringar i gällande förordning borde inhämtas.

Stockholm den 31 mars 1916.

Otto V. Landén.

Edward Ahlner.

Bilaga II.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 1 innevarande april har Eders Kungl. Maj:t anbefallt Kammarrätten att skyndsamt avgiva utlåtande över ett av landskamrerrarna Otto V. Landén och Edward Ahlner utarbetat och av motiv åtföljt förslag till ny förordning om krigskonjunkturskatt med tillhörande deklarationsformulär.

För att samtidigt tagas i övervägande har genom nådig remiss den 3 i samma månad överlämnats en av Sulitelma Aktiebolag den 20 november 1915 till Eders Kungl. Maj:t ingiven framställning rörande åtgärder till förekommande av dubbelbeskattning genom taxering till krigskonjunkturskatt på en gång i Sverige och Norge.

Slutligen har till Kammarrättens förfogande ställts en av landskamrerraren Landén sammanfattad redogörelse för innehållet uti Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes rapporter rörande 1915 års taxering till krigskonjunkturskatt.

Kammarrätten får i ärendet anföra följande.

I avseende å krigskonjunkturbeskattningens objektiva omfattning har det remitterade författningsförslaget bibehållit den för gällande förordning i ämnet den 11 juni 1915 grundläggande principen, att endast verklig krigsvinst skall vara underkastad beskattning, icke merinkomst överhuvud taget under nuvarande krigstid. Inom denna allmänna gräns föreslås emellertid en betydelsefull utvidgning av skatteobjektet genom beskattning även av tantième.

Redan gällande förordning (5 §) innesluter bestämmelser, tillkomna med tanke på det förhållandet, att arbetsgivare, särskilt bolag, genom att såsom driftkostnad avföra oproportionerligt stora gottgörelser i form av tantième eller eljest åt delägare, som tillika hava någon funktion inom verksamheten, lätt nog kunna reducera sin vinstsiffra och på den vägen helt eller delvis undgå behörig krigskonjunkturskatt. Dessa bestämmelser åsyfta således blott fall av arbetsgivarens illojala försök att på antytt sätt undandraga sig skatt och innebära icke, att den som uppburit gottgörelsen skulle skatta därför. Om nu en funktionär får större inkomst i samma mån som arbetsgivarens vinst växer, och detta i sin ordning beror på krigskonjunkturerna, synes det emellertid fullt berättigat, att även funk-

tionären göres skattskyldig och detta oavsett om fall enligt 5 § föreligger eller icke. Omfattningen av hithörande skattskyldighet har dock synts Kammarrätten behöva bestämmas tydligare än som skett i förslaget 2 §.

Vid sidan av det nya i 2 § har förslaget låtit 5 § kvarstå oförändrad. Därav skulle i tillämpningen följa att, så snart ett fall av tantième vore hänförligt under 5 §, tantiemen bleve beskattad både hos funktionären och arbetsgivaren. Emot en dylik dubbelbeskattning, som för den sistnämndes del väl skulle motiveras såsom straffbeskattning, måste emellertid Kammarrätten uttala starka betänkligheter. Härtill kommer, att 5 paragrafens stadgande står i oförenlig motsättning till den eljest genomgående principen för krigskonjunkturskatten, att årets taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt skall vara bindande för taxeringen till den förra, samt att, såsom erfarenheterna från 1915 års taxeringsarbete enligt ovanbemälda rapporter givit vid handen, stadgandet i praktiken visat sig vara av mycket ringa värde. Kammarrätten har därför ansett sig böra hemställa, att nuvarande 5 § i sin helhet måtte uteslutas från en blivande förordning. Till undvikande av omnumrering av senare paragrafer torde en ny 5 § kunna införas med innehåll hämtat från angränsande paragrafer.

Även de särskilda förutsättningarna för den subjektiva skattskyldigheten (3 §) hava i förslaget undergått ändringar, av vilka den mest anmärkningsvärda torde vara, att medeltalsberäkningen vid merinkomstens konstaterande avskaffats. Ehuru, teoretiskt sett, någon berättigad invändning knappast kan göras mot medeltalsmetoden, är dock tydligt, att den nu föreslagna metoden, jämförelse blott med den högsta siffran från 1913 eller 1914, innebär på en gång en förenkling i taxeringsarbetet och en förmån för den skattskyldige. För statens del medför den givetvis skatteförlust, vilken dock åtminstone delvis kommer att uppvägas av den föreslagna rätt avsevärda sänkningen av det förutsatta minimum i subjektiv skatteförmåga från 10,000 kronors enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt taxerad inkomst till 8,000 kronors taxerat belopp av inkomst jämte förmögenhetsdel. Jämväl sistberörda förändring kommer att ej oväsentligt underlätta arbetet för taxeringen. Kammarrätten, som icke har något att i sak erinra mot den nya 3 §, har emellertid funnit densamma böra formellt omarbetas.

I fråga om taxeringsförfarandet märkes, att beskattningen av tantième betingat obligatorisk medverkan från den skattskyldiges sida i form av särskild deklaration om tantième. Reglerna härom (21 §) hava ej påkallat någon saklig erinran utan endast funnits böra omredigeras till vinnande av större tydlighet. Det föreslagna deklarationsformuläret, uppställt efter mönstret av den allmänna deklarationen, synes ändamålsenligt avfattat.

Till annan inkomstkälla än tantième i dess förevarande bemärkelse har den föreslagna deklarationsplikten icke utsträckts. Någonting i den riktningen synes likväl hava föresvävat förslaget författare, då de pålagt skattskyldig, som vill göra erinringar enligt 17 §, att underskriva den utredning, han önskar åberopa, med formeln »på heder och samvete». De förhållanden det i hithörande fall gäller att utreda torde emellertid i regel vara av alltför invecklad och svårbedömd beskaffenhet för att kunna av en samvetsgrann person innefattas under en dylik försäkran. Följden av kravet härpå skulle sannolikt bliva, att en sådan person nödgades från utredningen utesluta åtskilligt material, som, sammanställt med övriga, fullt klara omständigheter kunnat tjäna till god ledning för uppfattningen av det hela, medan åter den mindre nogräknade bleve i tillfälle att giva större

formell beviskraft åt eljest mindrevärdigt material. Därest ej förevarande försäkran skulle framstå såsom meningslös, måste den följaktligen leda till inskränkning i beskattningsmyndighetens fria prövningsrätt. De antydda skälen torde fullt motivera ett bestämt avstyrkande av den föreslagna anordningen.

Enligt gällande förordning (15 §) skall taxeringsarbetet i länen vara avslutat före den 15 oktober. Erfarenheten från förra årets taxering har enligt rapporterna ådagalagt, att den sålunda tillmätta tiden varit alldeles för kort, och har därför berörda tid i det föreliggande förslaget förlängts till den 1 december, varav i sin ordning följt, att ett särskilt uppbördsförfarande blivit erforderligt (12 §). Det torde dock kunna sättas i fråga, om därmed vunnits tillräckligt tidsutrymme, särskilt som de skattskyldigas antal genom det nya förslaget torde väsentligt ökas.

Är tiden för taxeringsarbetet knappt tilltagen, gäller detta i än högre grad beträffande den skattskyldiges i 17 § förutsatta medverkan vid taxeringen. Förslaget har i denna del stannat vid de gällande bestämmelserna, enligt vilka utdrag av skattelängden skall till den skattskyldige översändas sist en månad före nämndens sammanträde, varefter den skattskyldiges eventuella erinringar skola vara inkomna till Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande sist fjorton dagar före sammanträdet. I gynnsammaste fall stå således ej fullt fjorton dagar den skattskyldige till buds, och ofta kan till följd av dålig postgång, bortresa eller dylikt inträffa, att intet eller få dagars rådrum återstår för åvägabringandet av den mången gång vidlyftiga utredningen. Den skattskyldige har visserligen den möjligheten att, oavsett om han gjort erinringar hos nämnden, överklaga taxeringen, men härvid får ihågkommas, att utsikten för ett materiellt riktigt taxeringsresultat bör vara större, om frågan blir utredd hos nämnden, som kan förutsättas vara i besittning av speciell person- och sakkännedom i det särskilda fallet. Utom det att den skattskyldige således förlorar denna instans, beredes honom jämväl olägenheten att alltid nödgas tillvidare erlägga skatten, som ju i hithörande fall kan gå upp till högst betydande belopp.

Utan att framställa några bestämda förslag i ämnet har Kammarrätten velat i förevarande sammanhang fästa uppmärksamheten på de nyss angivna svårigheterna för särskilt de skattskyldiga men ock för de med taxeringsarbetet sysselsatta. Uppenbart är, att lämpliga åtgärder till avhjälpande av dessa svårigheter skulle i hög grad underlätta ernåendet av ett tillfredsställande taxeringsresultat.

Bestämmelserna om efterbeskattning (26 §) hava väsentligt utvidgats genom införande av fristående efterbeskattning till krigskonjunkturskatt. Från principiell synpunkt är givetvis intet att invända mot anordnande av efterbeskattning även beträffande krigskonjunkturskatten. Bestämmelsernas tillämpning synes dock bliva förenad med så stora svårigheter och besvär, att på grund därav och med hänsyn till obetydligheten av den skatteinkomst, som genom efterbeskattning kan vara att påräkna, Kammarrätten velat sätta i fråga, huruvida icke från antydda praktiska synpunkter hithörande stadganden borde ur författningen utgå.

Enligt 1 § i förslaget skall under beskattning enligt den nya förordningen hemfalla all krigsvinst, som icke blivit beskattad enligt gällande förordning. Motiven utvisa, att därmed åsyftas »sådana krigsvinster, som, ehuru intjänta tillräckligt tidigt för att rätteligen vara föremål för beskattning enligt nu gällande förordning, dock skulle komma att undgå sådan på grund av särskild anordning

i bokföringsavseende, oftast genom användande av räkenskapsår, som ej sammanfaller med kalenderår». En jämförelse mellan ordalagen i 1 § och sista stycket i det remitterade förslaget ger tillika vid handen, att man tänkt sig motsvarande fall av efterliggande krigsvinster även i framtiden och velat förekomma att dessa bliva obeskattade. Kammarrätten, som icke haft något att erinra i själva saken, har dock funnit hithörande bestämmelser böra i tydlighetens intresse delvis omformuleras, varjämte nyssberörda sista stycke i förslaget synts böra i sitt nya skick uppflyttas i själva författningen såsom en ny 32 §.

Från enskilt håll, Sulitelma Aktiebolag, har, såsom ovan nämnts, framförts spörsmålet om dubbelbeskattning till följd av samtidig tillämpning å samma krigsvinst av olika länders krigskonjunkturbeskattnings. Av de två utvägar till undanröjande av den anmärkta orättvisan, bolaget i sin ovan omförmälda framställning anvisat, har i förslagets 31 § upptagits den, som närmast korresponderar med gällande stadganden i de norska och danska författningarna. Då följaktligen redan faktiska förhållanden underlätta frågans lösning på den i nämnda paragraf angivna vägen, och denna jämväl i övrigt synes säkerställa det berättigade intresset hos vederbörande skattskyldiga, torde det föreslagna stadgandet få anses innebära ett fullt ändamålsenligt tillmötesgående av det framställda önskemålet.

Det remitterade författningsförslaget är formulerat med hänsyn till förutsett tillämpning först år 1917. Emellertid ifrågasättes i motiven, »huruvida icke det huvudsakligen nya i förslaget borde komma till tillämpning redan år 1916 och motsvarande ändringar i nu gällande förordning om krigskonjunkturskatt förty vidtagas», varjämte uttalas, att »Kammarrättens yttrande om lämpligheten av sådana ändringar i gällande förordning borde inhämtas».

Med anledning härav får Kammarrätten framhålla, att från skatteteknisk synpunkt något hinder icke synes föreligga för de nya grundernas tillämpning redan vid innevarande års taxering. Därest statsmakterna ej finna hinder härför möta från andra ifrågakommande synpunkter, torde dock, enligt Kammarrättens uppfattning, den mest praktiska formen vara, att den nya förordningen i sin helhet får träda i kraft omedelbart, och att i samband därmed 1915 års förordning upphäves. Att, såsom i motiven synes tänkt, med avseende å årets taxering utgiva en särskild förordning med ändringar i gällande förordning, vore tydligen en onödig omgång. Ett sådant förfaringssätt skulle vara behövt allenast i händelse blott vissa av de nytillkomna bestämmelserna funnes böra få giltighet i år.

Med reservation för de hänsyn, efter vilka, utöver de skattetekniska, statsmakterna hava att bedöma frågan, får Kammarrätten alltså för sin del tillstyrka, att en ny förordning om krigskonjunkturskatt i huvudsaklig överensstämmelse med det remitterade förslaget må komma till stånd och träda i tillämpning redan vid årets taxering.

De mera avsevärda ändringar i förslaget Kammarrätten funnit erforderliga hava i det föregående angivits. Härtill komma sådana av mindre vikt eller av övervägande formell art beträffande ett flertal paragrafer. I överskådlighetens och skyndsamhetens intresse har Kammarrätten ansett ändamålsenligast att omedelbart inarbeta samtliga ändringar i författningstexten, varigenom ock i de flesta fall särskild motivering blivit överflödig. Kammarrätten får således i anledning av nådiga remisserna överlämna ett i vederbörliga avseenden omarbetat, i sin helhet utformat förslagsförslag i ämnet, tillika byggt på förutsättning av omedelbart ikraftträdande.

Vid detta utlåtande bifogas, förutom de remitterade handlingarna, det av Kammarrätten utarbetade förslaget ävensom utdrag av Kammarrättens protokoll, utvisande de särskilda meningar, som i ärendet uttalats av undertecknade Smerling och Erics.

Underdånigst
Henning v. Unge.

<i>E. Lagerbring.</i>	<i>S. Wåhlin.</i>	<i>C. O. Smerling.</i>
<i>A. W. Cygnæus.</i>	<i>E. Waldenström.</i>	<i>Per Widén.</i>
<i>E. Hallberg.</i>	<i>J. Erics,</i> föredragande.	<i>Per Fr. Wahlund.</i>
<i>Otto Ekenberg.</i>	<i>Hans Asplund.</i>	

Knut Kinberg.

Stockholm den 13 april 1916.

Bilaga III.

*Utdrag av protokollet, hållet hos Kungl.
Maj:ts och Rikets Kammarrätt den 13 april 1916.*

Närvarande:

Tillförordnade presidenten, kammarrättsrådet	VON UNGE,
Kammarrättsrådet	LAGERBRING,
»	WÄHLIN,
»	SMERLING,
»	CYGNEAUS
»	WALDENSTRÖM,
Extra ordinarie assessorerna,	
Advokatfiskalen	WIDÉN,
Sekreteraren	HALLBERG,
Amanuensen	ERICI,
»	WAHLUND,
Extra ordinarie tjänstemannen	EKENBERG,
»	ASPLUND.

S. D. Extra ordinarie assessorn Erici föredrog Kungl. Maj:ts remisser å ett av landskamrerarna Otto V. Landén och Edward Ahlner utarbetat förslag till ny förordning om krigskonjunkturskatt med tillhörande deklarationsformulär ävensom en av Sulitelma Aktiebolag till Kungl. Maj:t ingiven framställning rörande åtgärder till förekommande av dubbelbeskattning genom taxering till krigskonjunkturskatt på en gång i Sverige och Norge; och beslöts underdånigt utlåtande, se registraturret.

Referenten yttrade:

»Av i underdåniga utlåtandet anförda skäl hava Kammarrättens flesta ledamöter funnit den i remitterade förslaget från gällande förordning om krigskonjunkturskatt upptagna 5 § icke böra kvarstå i en blivande ny förordning. Ifrågavarande § fanns icke i Kungl. Maj:ts för förra årets riksdag framlagda förslag i ämnet utan tillkom först under ärendets behandling i bevillningsutskottet. Då någon ändring i de faktiska förutsättningarna för stadgandet icke kan antagas hava inträffat och Kammarrättens övervägande teoretiska skäl icke synts mig övertygande, har jag icke kunnat biträda Kammarrättens ståndpunkt i förevarande avseende.

Såsom stadgandets ordalydelse tydligt utmärker, är detsamma icke inskränkt till sådana fall, då obehörigen avdragen driftkostnad är att hänföra till tantième,

utan är i 5 § fråga om alla slags driftkostnader. Majoriteten synes emellertid hava fäst huvudvikten vid de under 5 § hänförliga fallen av tantième och har ansett den av 2 och 5 §§:nas samtidiga tillämpning följande dubbelbeskattningen vara orättvis. Härvid är dock att märka, att det nytillkomna moment, som här konstituerar dubbelbeskattningen, består däruti, att den som faktiskt uppburit den utdelade tantièmen, också göres skattskyldig därför. För rättvisan däri har emellertid Kammarrätten uttalat sig redan genom sin anslutning till den nya tantièmbeskattningen över huvud taget. Det oriktiga skulle således ligga däri, att arbetsgivaren, som sökt obehörigen nedbringa det beskattningsbara vinstbeloppet, får skatta såsom om han hade förfarit fullt lojalt. För min del har jag svårt att häruti se någon obehörig straffbeskattning.

Emot 5 § i dess helhet har i underdåniga utlåtandet principiellt invänts, att §:n stode i oförenlig motsättning till principen om taxeringens till inkomst- och förmögenhetsskatt grundläggande betydelse i hithörande avseenden. Detta undantag innebär dock endast en beredd möjlighet att vid taxeringen till krigskonjunkturskatt rätta ett missförhållande mellan verklig och bokförd vinst, som skulle korrigerats redan vid den allmänna taxeringen, om det då kommit i dagen. För övrigt talar, efter mitt förmenande, så starka praktiska skäl för bibehållandet av 5 §, att de principiella betänkligheterna synas böra vika. Majoriteten har, med stöd av Konungens befallningshavandes rapporter rörande erfarenheterna från 1915 års taxering, uttalat att stadgandet vore av ringa praktisk betydelse. Detta uttalande kan måhända vara berättigat i fråga om 1915 års taxering, som byggde på deklarationer, vid vilkas tillkomst någon krigskonjunkturbeskattning ej fanns eller ens var ställd i utsikt. Men helt annorlunda ställer det sig med avseende å innevarande års och följande taxeringar, med hänsyn till vilka vederbörande vid bokslutens uppgörande väl kunna tänkas hava varit och bliva frestade att på ett eller annat sätt undagömma vinstbelopp i syfte att nedbringa sin krigskonjunkturskatt. I ett dylikt fall bör 5 §:ns risk verka avhållande och således vara till avsevärt gagn i preventivt syfte.

Såvitt jag kunnat finna, är således 5 § starkare motiverad i en blivande förordning än hittills och detta av skäl, som omfatta §:ns hela tillämplighetsområde och utan hänsyn till i vissa fall inträffande dubbelbeskattning. Ifrågavarande stadgande bör således, oberoende av tantièmbeskattningen, bibehållas oförändrat.

Tantièmbegreppet har i den föreslagna 2 § tagits i mycket vidsträckt bemärkelse. Kammarrätten har givit stadgandet en mera begränsande avfattning, som dock torde gå utöver gränsen för tantième i vanlig mening. För den inskränkning av skatteobjektet, som Kammarrättens formulering innebär, synas emellertid, särskilt om 5 § upphäves, giltiga skäl saknas. Såvitt jag förstått förslagets något dunkla uttryck rätt, utgöras de fall, som åsyftas förutom egentlig tantième, just av sådana som tillika hemfalla under 5 §. Enligt min mening vore det därför mera rationellt, att i 2 § tantièmbegreppet begränsades till tantième i egentlig mening, och att bestämmelser för övriga hithörande fall finge sin plats i 5 §, med vilken de närmast sammanhöra. Härigenom vunnes på en gång, att den avsedda omfattningen av skatteobjektet bibehölles och att bestämmelserna erhöles önskvärd tydlighet.

Genom en sådan inskränkning av tantièmbegreppet bleve visserligen den särskilda deklarationsplikten enligt 21 § i samma mån inskränkt. Med hänsyn till beskaffenheten av de fall, i vilka den skattskyldige således skulle undgå

skyldighet att deklarerera på heder och samvete (fall enligt 5 §), torde dock kunna antagas, att detta förhållande icke skulle få någon nämnvärd praktisk betydelse.

Av ovan anförda skäl har jag ansett, att 2 och 5 §§ borde få följande lydelse:

2 §.

Med vinst, som i 1 § sägs, förstås av krigstillståndet föranledd ökning uti

a) inkomst, som avses i 7 § 3:o b), c) och d) förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt: samt

b) sådan under nämnda 7 § 3:o a) hänförlig inkomst, som på grund av anställning inom rörelse eller yrke, varom i samma § 3:o b) förmåles, tillgodokommer någon med viss andel av arbetsgivarens vinst eller eljest i visst förhållande till rörelsens eller yrkesdriftens omfattning.

Inkomst, varom i b) sägs, kallas i denna förordning tantième.

5 §.

Har någon — — — avdrag.

Har i fall, varom nu är sagt, avdraget belopp tillgodokommit annan under form av lön, tantième, gratifikation eller dylikt, vare, utan hinder av bestämmelserna i 2 och 3 §§, jämväl denne härför skattskyldig.

I konsekvens härmed skulle givetvis sista stycket i 4 § bibehållas.

Kammarrättsrådet Smerling anförde:

»Det remitterade förslaget utgår från att den nu gällande förordningen om krigskonjunkturskatt, vilken skatt ingår i 1916 års riksstat, blir gällande intill utgången av innevarande år. Då detta även står i överensstämmelse med det stadgande om statsregleringsåret, 61 § Regeringsformen innehåller, har Kammar-rätten enligt mitt förmenande saknat anledning föreslå upphävande av Kungl. förordningen den 11 juni 1915 om krigskonjunkturskatt.» Som ovan.

In fidem:

Göran de Bronikowsky.